

# Kwaliteitsjaarverslag

januari 2024 - december 2024

## Stichting Hoeve Klein Mariëndaal (887)

Heeft betrekking op de locatie(s):

**Hoeve Klein Mariëndaal (887)**



## Kwaliteitssysteem Zorgboerderijen

# Inhoudsopgave

Kwaliteitsjaarverslag	3
Bedrijfsgegevens	3
1 Inleidende vragen voor het Kwaliteitsjaarverslag	4
1.1 Wilt u een voorwoord aan het kwaliteitsjaarverslag toevoegen?	4
1.2 Welke medewerkers zijn er op de zorgboerderij?	4
1.3 Waren er in het verslagjaar meldingen en/of incidenten?	4
2 Voorwoord	5
2.1 Voorwoord van de zorgboerderij	5
2.2 Zorgboerderij in beeld	5
3 Algemeen	7
3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij	7
3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces	8
3.3 Algemene conclusies	9
4 Deelnemers en medewerkers	10
4.1 Deelnemers	10
4.2 Conclusies m.b.t. deelnemers	10
4.3 Personeel	11
4.4 Stagiairs	12
4.5 Vrijwilligers	12
4.6 Conclusies m.b.t. personeel, stagiairs en vrijwilligers	13
5 Scholing en ontwikkeling	14
5.1 Opleidingsdoelen, opleidingen, trainingen, informatie- en intervisiebijeenkomsten	14
5.2 Opleidingsdoelen komende jaren	15
5.3 Conclusies m.b.t. scholing en ontwikkeling	15
6 Terugkoppeling van deelnemers	16
6.1 Evaluatiegesprekken deelnemers	16
6.2 Conclusies uit de evaluatiegesprekken	16
6.3 Inspraakmomenten	17
6.4 Conclusies uit de inspraakmomenten	17
6.5 Tevredenheidsmeting deelnemers	18
6.6 Conclusies uit de deelnemerstevredenheidsmeting	18

7 Meldingen en incidenten	20
7.1 Ongevallen en bijna ongevallen	20
7.2 Medicatie	21
7.3 Agressie	21
7.4 Ongewenste intimiteiten	22
7.5 Strafbare handelingen	22
7.6 Klachten	22
7.7 Conclusies uit meldingen en incidenten	22
8 Acties	23
8.1 Voortgang actielijst, afgesloten acties	23
8.2 Voortgang actielijst, openstaande acties	25
8.3 Conclusies m.b.t. de actielijst	26
9 Doelstellingen	27
9.1 Doelstellingen voor de komende vijf jaar	27
9.2 Doelstellingen voor het komende jaar	27
9.3 Plan van aanpak	27
Overzicht van bijlagen	29

# Kwaliteitsjaarverslag

De certificering voor het keurmerk Kwaliteit Laat Je Zien is een continu proces. Iedere drie jaar vindt er een audit plaats op de zorgboerderij. In de tussentijd wordt elk kalenderjaar getoetst door middel van het kwaliteitsjaarverslag. In het kwaliteitsjaarverslag geeft de zorgboer(in) een weergave van alle ontwikkelingen op de zorgboerderij en legt hij/zij verantwoording af over het voldoen aan de eisen van het kwaliteitssysteem.

**Dit kwaliteitsjaarverslag heeft betrekking op:**

## Bedrijfsgegevens

### Ondernemingsgegevens

Stichting Hoeve Klein Mariëndaal

Registratienummer: 887

Diependalseweg 4, 6813 GE Arnhem

Rechtsvorm Stichting ingeschreven bij Kamer van Koophandel onder nummer 09143566

Website: <http://www.hoevekleinmariendaal.nl>

### Locatiegegevens

De volgende locaties van deze Zorgboerderij zijn opgenomen in de certificering:

Hoeve Klein Mariëndaal

Registratienummer: 887

Diependalseweg 4, 6813 GE Arnhem

Aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg via: Vereniging Bezig

# 1 Inleidende vragen voor het Kwaliteitsjaarverslag

Door middel van onderstaande vragen wordt de inhoud, van een aantal hoofdstukken, van het kwaliteitsjaarverslag bepaald.

## 1.1 Wilt u een voorwoord aan het kwaliteitsjaarverslag toevoegen?

- Ja, Voorwoord toevoegen
- Ja, Zorgboerderij in beeld toevoegen

## 1.2 Welke medewerkers zijn er op de zorgboerderij?

- Naast de ondernemer(s), is er personeel in dienst
- Naast de ondernemer(s), zijn er ingehuurd medewerkers (bijv. ZZP-ers)
- Naast de ondernemer(s), zijn er stagiairs
- Naast de ondernemer(s), zijn er vrijwilligers

## 1.3 Waren er in het verslagjaar meldingen en/of incidenten?

- Ja, van ongevallen en bijna ongevallen
- Ja, van medicatie
- Ja, van agressie

## 2 Voorwoord

### 2.1 Voorwoord van de zorgboerderij

“Deelnemers tot hun recht laten komen door zinvolle dagbesteding en het bieden van een inspirerende werk- en ontmoetingsplek waar ieders talent optimaal ingezet wordt in een groene, op duurzaamheid gerichte omgeving”, dat is de missie van onze zorgboerderij.

De effecten van groene omgeving op de fysieke en mentale gezondheid en duurzaamheid staan meer dan ooit in de belangstelling. Op Hoeve Klein Mariëndaal, gelegen op het prachtige historische landgoed Mariëndaal, zien we dagelijks de effecten van leuke activiteiten en zinvolle, betekenisvolle werkzaamheden in een groene omgeving. We zijn er trots op dat we een plek zijn waar onze deelnemers en bezoekers kunnen genieten van de omgeving, de activiteiten en beleving die ons erf zo bijzonder maakt.

Bij Hoeve Klein Mariëndaal staat kwaliteit centraal. Of het nu gaat om het begeleiden van de deelnemers, het verzorgen van onze dieren, het onderhouden van onze tuinen of het bieden van een gastvrije sfeer. In dit verslag vind je een overzicht van de succesvolle resultaten, de uitdagingen die we zijn tegengekomen en de stappen die we hebben gezet om de kwaliteit te verbeteren. Het is niet alleen een reflectie op wat we hebben bereikt, maar ook een leidraad voor onze toekomstige koers en het verder toekomstbestendig maken van onze zorgboerderij.

Namens het hele team van Hoeve Klein Mariëndaal,

Gitte Lucas

Directeur-bestuurder

Hoeve Klein Mariëndaal

### 2.2 Zorgboerderij in beeld

Op Hoeve Klein Mariëndaal bieden we dagbesteding en werkplekken aan deelnemers met een zorgvraag, in de leeftijd van 8 tot 93 jaar. In de groene omgeving kunnen jongeren en volwassenen zich verder ontwikkelen waarbij talenten en kwaliteiten centraal staan. Bij de senioren met (beginnende) vormen van dementie is de natuurbeleving erop gericht om vaardigheden zoveel mogelijk te behouden.



Afbeelding 1



*Afbeelding 2*



*Afbeelding 3*

## 3 Algemeen

### 3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij

Een algemene beschrijving van de activiteiten op de zorgboerderij en de belevenissen van de deelnemers, medewerkers en zorgboeren. Het verdere jaarverslag geeft weer hoe aan de kwaliteit van zorg wordt gewerkt binnen de context van het hier beschreven zorgaanbod.

In 2024 zijn we verder gegaan met het professionaliseren, het borgen en verder verbeteren van de kwaliteit, en het toekomstbestendig maken van de zorgboerderij.

In januari trad een nieuw bestuurslid met een juridische achtergrond toe tot het bestuur. Deze expertise was welkom, omdat we voor de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) intern toezicht moesten regelen en een Centrale Cliëntenraad (CR) moesten oprichten. Gedurende heel 2024 hebben we hiervoor inspanningen verricht. We hebben een nieuw bestuursmodel gekozen, onze statuten aangepast, profielen opgesteld voor leden van de Raad van Toezicht en we zijn een werving- en selectieprocedure gestart voor een Raad van Toezicht (RvT) en een Cliëntenraad (CR). Inmiddels hebben we een CR en een RvT. Het bestuur is kleiner geworden, van 6 naar 3 leden waarbij de directeur is toegetreden tot het bestuur. De aanvraag voor de Wtza-vergunning loopt nog.

In 2023 hebben we een aanzet gedaan voor een verbouwing en verduurzaming op de zorgboerderij. In 2024 zijn de plannen geconcretiseerd. Het was een uitdaging om de benodigde financiële middelen en de vergunningen te verkrijgen. In maart vond de aanbesteding van aannemers plaats. De verbouwplannen zijn verdeeld in fase 1 en fase 2. Fase 1 behelst de monumentale boerderij en fase 2 de kapschuur. De hele boerderij, waaronder het activiteitengebied voor de senioren en de jeugdgroep én de Theeschenkerij, wordt verduurzaamd, gerenoveerd en gemoderniseerd. Deze verbouwing start op 6 januari 2025. We hopen 1 april 2025 weer de deuren van de boerderij te kunnen openen voor deelnemers en gasten. In de loop van 2025 moet de verbouwing van de kapschuur gaan plaatsvinden. In de kapschuur wordt een ontmoetingsruimte gerealiseerd en de kantine wordt vernieuwd. Verder moet er algemeen onderhoud worden gepleegd, zoals het binnen- en buitenschilderwerk. Hiervoor zijn we nog de benodigde financiële middelen aan het vergaren. We zijn heel blij met de diverse giften, donaties en subsidies voor onze plannen. Mede hierdoor denken we zowel fase 1 als fase 2 te kunnen realiseren in 2025. In de aanloop naar de verbouwing hebben we veel aandacht besteed aan de communicatie. De deelnemers en de verwanten zijn ruim van te voren geïnformeerd en wensen zijn geïnventariseerd. Tevens is een 'bouwwerkgroep' geformeerd met afgevaardigden uit elk werkgebied om mee te denken, vragen te stellen, etc. om de verbouwing zo goed mogelijk voor te bereiden en soepel te laten verlopen. Tijdens de verbouwing verhuist de Natuurbelevingsgroep naar units op het erf en de horeca-/bakgroep gaat samenwerken in het buurthuis in de nabijgelegen wijk.

Er zijn niet veel wisselingen geweest in de teamsamenstelling. We hebben afscheid genomen van een begeleider Natuurbeleving, de vrijgekomen ruimte is intern ingevuld. En we hebben een nieuwe begeleider voor de Theeschenkerij en voor Tuin aangenomen. Inmiddels hebben bijna alle begeleiders, m.u.v. de tuinder en een medewerker Natuurbeleving, een zorgdiploma op minimaal niveau 4. De teamleiders hebben een HBO-zorgdiploma. Dit was m.n. een van de afspraken in de maatwerkovereenkomst met de gemeente Arnhem. De afgelopen jaren hebben we inspanningen verricht om dit voor elkaar te krijgen. Het verzuim was relatief laag. Uit het 2-jaarlijkse medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) in februari kwam naar voren dat begeleiders spanning ervaren in de balans tussen de te verrichten werkzaamheden en de tijd die daarvoor staat. Er zijn maatregelen genomen om deze balans te verbeteren.

De Theeschenkerij heeft een druk jaar achter de rug. Het bezoekersaantal en de omzet namen wederom toe. Dit zette extra druk op het team en de deelnemers. We zijn dan ook ontzettend blij met de aankomende verbouwing van de boerderij. Hierdoor gaan we veel meer comfort ervaren; er zijn meer en verbeterde werkplekken, de logistiek wordt verbeterd, de gehele keuken wordt vernieuwd en uitgebreid met een aparte spoelkeuken. Er is veel meer opbergruimte en er is een aparte ruimte gerealiseerd voor de deelnemers om spullen op te bergen en een extra toilet. De toegenomen drukte in de Theeschenkerij en de aandacht voor de deelnemers, die er werken, vraagt aandacht. Dit bleek ook uit het jaarlijkse cliënttevredenheidsonderzoek. Deelnemers gaven aan last te hebben van de toegenomen drukte. Ze voelden zich niet altijd gezien. We gaan na de verbouwing meer horecapersoneel aannemen, zodat de begeleiders van de Theeschenkerij meer aandacht hebben voor de deelnemers en gasten toch tevreden de deur uitgaan.

We hebben een aantal dierverblijven verbeterd en verrijkingen voor de dieren gemaakt. Dit is een leuke activiteit voor de deelnemers en de dieren hebben er plezier mee. Er komen bordjes bij de dierverblijven voor bezoekers m.n. voor de veiligheid voor de dieren én de bezoekers.

De Natuurbelevingsgroep in het voorhuis van de boerderij heeft een heerlijk terras met zicht op de bloementuin. Samen met vrijwilligers van de tuin zijn we gestart om deze tuin toegankelijker/veiliger te maken en onderhoudsvriendelijker voor onze senioren. Zo zijn er verhoogde bakken geplaatst, zodat er minder gebukt hoeft te worden, en zijn de paden verbeterd en rollatorvriendelijker gemaakt.

In 2023 zijn we gestart met een zelfoogsttuin. Begin 2024 hebben we de leden gevraagd om mee te doen aan een enquête om 2023 te evalueren. De uitkomsten waren zeer positief. Dit heeft ertoe geleid om meer oogstaandelen te gaan uitbrengen. De 130 aandelen waren vrijwel direct verkocht. De oogstopbrengst is in 2024 helaas wat minder dan het voorafgaande jaar. Dit heeft te maken met het natte jaar,



maar ook met de planning. De planning en communicatie moeten verbeteren om de leden tevreden en verbonden te houden. De Tuingroep is in gesprek met een basisschool voor het onderhoud van de speelplaats en het aanleggen van moestuinbakken voor de leerlingen. Hierdoor breiden we de werkzaamheden langzaam wat verder uit buiten het erf.

De Jeugdgroepen zijn redelijk stabiel gebleven en het aanbod op zaterdag wordt zeer gewaardeerd. Het blijft wel een uitdaging om dit werkgebied kostendekkend te houden. Het kost in verhouding veel tijd om voor een deze groep deelnemers, die 1x per 2 weken naar ons toe komen, de zorgadministratie op orde te houden. Daarnaast is er veel aandacht voor het contact met verwanten, naast de dagbesteding voor de jeugd.

Op de boerderij zijn altijd klussen te doen. De meeste klussen zijn prima met deelnemers te verrichten, maar soms zijn er ook grote klussen. Hiervoor werken we soms samen met bedrijven, die teams de mogelijkheid bieden om sociale ondernemingen te helpen bij klussen. In oktober kwamen op één dag 70 medewerkers van gemeente Arnhem klussen. We hebben o.a. het terras groter gemaakt, de entree veiliger gemaakt, plantenbakken gemaakt, de afwatering verbeterd en sleuven gegraven voor een waterleiding naar de ezelwei. Een aantal deelnemers heeft geassisteerd bij de diverse werkzaamheden. Er is in één dag heel veel gedaan. Het was een gezellige en productieve dag.

We hebben het jaar afgesloten met een kerstbijeenkomst in de Theeschenkerij en een kerstpakket voor alle deelnemers, medewerkers, vrijwilligers en stagiairs.

### 3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces

Een beschrijving van de veranderingen en ontwikkelingen op de zorgboerderij. Het kan gaan over bijvoorbeeld het zorgaanbod, een verbouwing, de financiering en de kwaliteitseisen. Hier wordt beschreven hoe er aan kwaliteit van zorg wordt gewerkt en hoe het kwaliteitssysteem wordt toegepast.

Het zorgaanbod en de financiering van de zorg is redelijk gelijk gebleven. We hebben het jaar financieel positief afgesloten. Er is een goede balans tussen de inkomsten en uitgaven, met name door de inkomsten, die we genereren uit de Theeschenkerij. Deze inkomsten zorgen ervoor dat we investeringen kunnen doen die positief zijn voor de boerderij en de zorg voor deelnemers.

Mede door commerciële inkomsten kunnen we een groot gedeelte van de verbouwing zelf financieren. In eerste instantie zou de verbouwing medio 2024 starten, maar we kregen te maken met netcongestie, waardoor wij de verbouwplannen moesten doorschuiven naar 2025. We gaan de netcongestie opvangen met accu's.

Eind 2023 zijn alle werkbeschrijvingen geactualiseerd en beoordeeld. In 2024 hebben we alleen kleine wijzigingen doorgevoerd. Tijdens de audit is de cliëntenraad besproken. Wij organiseren de medezeggenschap per werkgebied, laagdrempelig en toegankelijk. Echter door de veranderende regelgeving hebben wij vanaf november 2024 ook een CR.

In 2024 hebben we de medewerkerstevredenheid en de cliënttevredenheid gemeten en een onderzoek gedaan naar de ervaringen en resultaten van de zelfoogsttuin. Op een aantal aandachtspunten na mogen we tevreden zijn over de beoordelingen. Deze uitkomsten vormen een goede basis om op verder te borduren.

Er was in 2024 volop bedrijvigheid op de zorgboerderij. Alle ideeën en plannen, die we hebben worden langs een soort meetlat gelegd, waarbij de visieposter kan worden gebruikt. Hierdoor toetsen we onszelf. We stellen onszelf de vragen: Wat levert het op voor de deelnemers en de boerderij? Past het bij onze visie, doelstellingen en kernwaarden? Is het financieel haalbaar/hoe wordt deze investering terugverdient? Hierdoor maken we concretere haalbare keuzes, die aansluiten bij onze ambities.

#### Bijlagen

- Visieposter 1
- Visieposter 2

### 3.3 Algemene conclusies

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de ontwikkelingen en situaties die bij "3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij" en "3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces " zijn beschreven.

We hebben de afgelopen 3 jaar belangrijke keuzes gemaakt om de kwaliteit te verbeteren en te borgen én de boerderij toekomstbestendig te maken, oftewel minder afhankelijk van zorggelden te zijn. We hebben tijdens dit proces minder leuke keuzes moeten maken, zoals het sluiten van 2 nevenlocaties en afscheid nemen van collega's, maar we zien wel dat deze keuzes ertoe hebben geleid dat er meer stabiliteit is en er een goed fundament is komen te liggen voor toekomstige plannen.

We werken met een jaar-/kwaliteitsagenda. Dit biedt overzicht en helpt ons met de planning van acties, zoals bijvoorbeeld het cliënttevredenheidsonderzoek, de verschillende overlegmomenten, themamiddagen, intervisie bijeenkomsten, etc.

Het lukt ons nog steeds om vacatures ingevuld te krijgen. Het huidige team heeft de benodigde zorgdiploma's en is een divers team met bekwame, enthousiaste professionals.

Er is ruimte ontstaan en behoefte aan verdieping en daarom starten we begin 2025 met het implementeren van een nieuwe methodiek: "Steunend Relationeel Handelen". Bij deze methodiek staat de professionele relatie tussen deelnemer en begeleider centraal die de basis vormt voor goede zorg. Belangrijke kernbegrippen zijn: gelijkwaardigheid, vanuit oprechte nieuwsgierigheid aansluiten bij de ander, ondersteunen van de kwetsbaarheid, veilige zorg, versterken en inzetten van talenten en kwaliteiten van deelnemers en het vergoten van hun autonomie en eigen regie. Het methodisch werken gaat ons een basisstructuur bieden die handvatten geeft om onze deelnemers op systematische en doelgerichte wijze te ondersteunen bij hun wensen en doelen (kwaliteit van leven).

Door de verbouwingen ontstaan er nieuwe kansen om ons netwerk te versterken en deelnemers nog meer onderdeel uit te laten maken van de maatschappij, o.a. doordat we een ontmoetingsruimte gaan realiseren. We zijn inmiddels ook gesprekken aan het voeren met scholen om onderwijs te gaan faciliteren voor basisschoolleerlingen op de zorgboerderij. Er lijkt in en om Arnhem een enorme behoefte te zijn aan alternatieve plekken voor jonge kinderen die uitvallen in het basisonderwijs.

We zijn tevreden over het ondersteunend netwerk en we merken dat de zorgboerderij een goede naam heeft opgebouwd in en om Arnhem. Er is veel waardering voor de plek en wat we doen.

Inmiddels ligt er een gedegen fundament om de zorgboerderij verder door te ontwikkelen. Letterlijk een fundament om verder te (ver)bouwen. We kijken dan ook ontzettend uit naar de volgende fase.

## 4 Deelnemers en medewerkers

### 4.1 Deelnemers

Een beschrijving van de doelgroepen, het aantal deelnemers en de wijzigingen hierin.

Op Hoeve Klein Mariëndaal bieden we dagbesteding, werk- en stageplekken (VSO) voor (potentiële) deelnemers. We begeleiden jongeren, volwassenen en senioren met een begeleidingsvraag. Het gaat met name om mensen met psychische hulpvraag, (licht) verstandelijke beperkingen, niet-aangeboren hersenletsel, autisme en senioren met vormen van dementie. We bieden groeps- en individuele begeleiding. De deelnemers variëren in leeftijd van 8 tot 93 jaar.

Er waren begin 2024 116 deelnemers in zorg. We hebben het jaar afgesloten met 112 deelnemers in zorg.

Er zijn verschillende redenen voor de uitstroom: doorstroming naar opleiding/stap gemaakt op de participatieladder, overlijden, verhuizing (naar verpleeghuis of andere zorginstelling), opname in kliniek, afronden van VSO-stage, tijdelijk geen behoefte of vraag naar dagbesteding of zorgvraag blijkt niet aan te sluiten bij het zorgaanbod/verwachting.

	Begin 2024	Instroom	Uitstroom	Eind 2024
<b>Jeugd</b>	26	7	5	28
<b>Volwassenen</b>	76	20	30	66
<b>Senioren</b>	14	9	5	18

We hebben in 2024 naast groepsbegeleiding 9 individuele trajecten begeleid, waarvan 6 volwassenen en 3 jeugdigen. Van deze 9 deelnemers kregen 4 deelnemers uitsluitend individuele begeleiding, 5 deelnemers hebben naast groepsbegeleiding ook individuele begeleiding. Door deze extra ondersteuning vinden ze o.a. de aansluiting binnen de groep beter. Een deelnemer heeft dit jaar OV-training gehad om zelfstandig met het openbaar vervoer te kunnen reizen. Dit traject is nog niet afgerond.

Er waren 152 unieke deelnemers in zorg.

Wij bieden zowel Zorg In Natura als zorg via PGB. De deelnemers via de WLZ hebben veelal zorgzwaartepakket VG 3, 4, 6, 7, VV5 (psychogeriatrisch) of een profiel binnen de GGZ. Vanuit de Jeugdwet en de WMO bieden wij groepsbegeleiding (stabiel/ontwikkeling), individuele begeleiding en trajecten binnen Activerend Werk.

### 4.2 Conclusies m.b.t. deelnemers

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de deelnemersgroep en wijzigingen hierin.

Het aantal deelnemers gedurende 2024 was redelijk stabiel.

We krijgen zo nu en dan vragen naar een individuele dagbestedingsplek voor jonge kinderen, doordeweeks. Wij bieden nu alleen op zaterdag dagbesteding voor jonge kinderen en pubers. Wij houden deze vragen af, omdat wij doordeweeks geen passende plek kunnen bieden voor zeer jonge kinderen. Deze toch al kwetsbare kinderen kunnen niet de aansluiting maken met de rest van de (oudere) doelgroepen en dit vinden we een voorwaarde voor passende zorg. Wel hebben we individuele trajecten voor jongeren (15-18 jaar) doordeweeks. Zij krijgen een programma op maat, veelal binnen het werkgebied Tuin&Dier.

We hebben een fijne samenwerking met de Parcivalschool in Arnhem. Deze school kwam tot half 2024 moestuinieren met groep 3 en 4 bij ons. Zij kampen met meerdere kinderen die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen en zouden graag met ons willen samenwerken. Deze samenwerking zijn we aan het verkennen.

Omdat we een zeer breed aanbod hebben van verschillende activiteiten en werkzaamheden op diverse niveaus passen de zorgvragen van nieuwe deelnemers vaak wel in één van de werkgebieden. We vinden het belangrijk dat we als zorgboerderij de deur openhouden voor een brede groep kwetsbare burgers, die een zorgvraag hebben. We zien dat we mooie resultaten bereiken juist door ouderen, jongeren en volwassenen met diverse begeleidingsvragen samen te brengen op de zorgboerderij. We leren van elkaar, hebben respect voor elkaar en helpen elkaar ongeacht de beperking. We kijken vooral naar wat (nog) wél kan i.p.v. de onmogelijkheden.

Een contra-indicatie is als mensen slecht ter been zijn of afhankelijk zijn van een rolstoel, omdat het terrein daarvoor niet geschikt is. Tevens kunnen wij geen ADL bieden en geven wij geen medicatie.

Twee medewerkers met een Wajonguitkering, die in de Theeschenkerij werkten als Horecamedewerker, zijn doorgestroomd naar een regulier bedrijf. Een deelnemer van team Tuin is vrijwilliger op zaterdag geworden bij de zelfoogsttuin. Hij is de gastheer en helpt de oogsters. Ook zijn er 2 deelnemers vanuit Activerend Werk uitgestroomd om met een studie te beginnen. Dit zijn mooie stappen op de participatieladder. Ontwikkeling is heel persoonlijk en sterk afhankelijk per persoon. Sommige deelnemers maken hele kleine stappen, een ander weer veel grotere stappen.

## Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

## 4.3 Personeel

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met het personeel op de zorgboerderij.

Bij HKM waren in 2024 gemiddeld 27 medewerkers in dienst  
14 zorgprofessionals  
2 medewerkers horeca met loonwaarde dispensatie  
2 stafmedewerkers  
1 directeur  
8 horecamedewerkers/weekendkrachten (voornamelijk studenten)/schoonmaakmedewerker  
Er zijn 2 begeleiders vertrokken.

Met alle medewerkers wordt jaarlijks een jaargesprek gepland in maart.

Het is belangrijk dat we goed in contact staan met elkaar en dat de juiste mensen op de juiste werkplek zitten. Daarnaast vinden we de sfeer en openheid erg belangrijk.

We zijn afhankelijk van elkaar en moeten de organisatie samen draaiende zien te houden. Daarom besteden we aandacht aan de communicatiestructuren en bieden we scholing, coaching en intervisie aan. Iedereen brengt zijn/haar expertise en kwaliteiten in t.b.v. een fijne, veilige werkplek.

Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) bleek dat er door de begeleiders spanning ervaren werd in de balans tussen de te verrichten werkzaamheden en de tijd die daarvoor staat. We hebben dit verder onderzocht. Daarvoor zijn o.a. de functieomschrijving van de teamleiders en begeleiders gecheckt en aangepast, waardoor duidelijker werd wie, waarvoor is opgesteld. De teamleiders zijn slimmer en efficiënter gaan roosteren, waardoor er meer ruimte is ontstaan voor bijvoorbeeld de zorgadministratie. En teamleden, die grotere teamtaken verrichten, worden beter gefaciliteerd in tijd. Begeleiders gaven aan het eind van het jaar aan meer ruimte te ervaren. De teams blijven samen kijken hoe ze efficiënter kunnen (samen)werken. Voorlopig blijft dit punt onze aandacht houden.

Aansluitend op het vorige punt blijkt, ondanks diverse verzoeken aan o.a. de financiers en stakeholders, dat de administratieve last en verantwoording blijft toenemen.

We hebben in 2024 met 4 ZZP-ers samengewerkt. Zij springen in bij ziekte en vakantie van de vaste krachten. Zij worden geïnstrueerd door de begeleider of teamleider. Tevens ontvangen zij de maandelijkse nieuwsbrief en tweejaarlijkse Hoefijzer (nieuwsblad voor en door deelnemers), zodat ze op de hoogte blijven van ontwikkelingen. Minimaal een keer per jaar vindt een evaluatie van het werk en de overeenkomst plaats. Eén ZZP-er heeft aan het einde van het jaar een 0-urencontract gekregen en is in dienst getreden. We zijn de samenwerking met ZZP-ers aan het afbouwen.

## Bijlagen

- 2025-02 VOG's medewerkers

## 4.4 Stagiairs

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met de stagiairs op de zorgboerderij.

Wij streven naar 1 stagiair per dag per werkgebied.

In de eerste helft van 2024 zijn er 9 stagiairs bij de boerderij actief geweest en in de tweede helft van 2024 18 stagiairs.

Stagiairs komen in de regel van de volgende opleidingen:

HAN-> Social Work / Pedagogiek / Vaktherapie

Hogeschool VAN HALL LARENSTEIN -> Mens en Natuur

Hogeschool Utrecht -> Pedagogiek

Yuverta -> Maatschappelijke zorg en groen

ROC A12 -> Begeleider specifieke doelgroepen

Aeres Warmonderhof -> Agro productie, handel en technologie

In het 2e half jaar waren er verrassend veel 1e-jaars stagiairs van de HAN. Zij lopen 1 dag stage, zodat wij heel veel verschillende stagiairs hebben.

De stagiairs verrichten begeleidende taken onder het toezicht van de begeleider en/of de teamleider. De begeleiders van de werkgebieden begeleiden de stagiairs op de werkvloer. Stagiairs hebben regelmatig evaluatiegesprekken met hun begeleider en/of teamleider. De frequentie hangt af van de persoon, de opleidingseisen of wat nodig is/maatwerk.

We hebben in 2024 4 praktijkstagiairs (=praktijkleerlingen) uit het VSO begeleid. Inmiddels zijn 2 stagiairs daarvan ingestroomd als deelnemer.

## 4.5 Vrijwilligers

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met de vrijwilligers op de zorgboerderij.

Op de zorgboerderij zijn zo'n 50 vrijwilligers actief en dit aantal is redelijk stabiel. Wij zijn erg blij met hun inzet! De vrijwilligers ondersteunen met name de begeleiders bij de uitvoering van de begeleidingstaken. Er zijn zeer veel verschillende vrijwilligers actief.

Werkzaamheden variëren van het assisteren o.a. bij:

- klussen op het terrein en in de gebouwen
- onderhouden pluktuin en erf
- koken en bakken in de keuken van de Theeschenkerij
- wandelen met senioren
- dierverzorging
- bediening Theeschenkerij
- jeugdgroepen
- koken in kantine voor deelnemers werkgebied Tuin&Dier
- groepsactiviteiten senioren, zoals zingen of creatieve werkvormen

De meeste vrijwilligers bieden vooral extra aandacht en handen bij activiteiten en werkzaamheden van deelnemers. Gemiddeld komen vrijwilligers 1 à 2 dagdelen per week. Vrijwilligers zijn verbonden aan een werkgebied en vallen daarmee onder de verantwoordelijkheid van de teamleider. De werving, selectie en aanname van vrijwilligers ligt bij de afd. Kwaliteit&Zorg. Minimaal 1 keer per jaar vindt een evaluatiegesprek plaats met elke vrijwilliger. We nemen signalen of opmerkingen van vrijwilligers serieus. Zij horen en zien veel en kunnen een waardevolle bijdrage leveren in de verbetering van de zorg. De vrijwilligers worden uitgenodigd voor de jaarlijkse sport- en spelmiddag, fair en kerstbijeenkomst. Aan het einde van het jaar krijgen alle vrijwilligers een kerstpakket of attentie.

## 4.6 Conclusies m.b.t. personeel, stagiairs en vrijwilligers

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de inzet en omgang met personeel, stagiairs en vrijwilligers.

We zijn op Hoeve Klein Mariëndaal trots op de grote groep betrokken en gedreven medewerkers en vrijwilligers. Iedereen zet zijn/haar kwaliteiten en talenten in ten behoeve van de zorgboerderij. We zorgen er samen voor dat het een fijne plek is om te werken of te vertoeven. Er heerst openheid en we weten elkaar goed te vinden, waardoor signalen snel worden opgepikt en we adequaat kunnen doorpakken of verbeteren wanneer dat nodig is.

Uit de jaargesprekken met de vrijwilligers en de evaluatiegesprekken met stagiairs kwamen geen bijzonderheden of specifieke actiepunten. Zonder dat we er echt moeite voor hoeven te doen, melden zich steeds weer enthousiaste vrijwilligers en stagiairs. De stagiairs en vrijwilligers geven m.n. aan dat de sfeer en samenwerking prettig is en dat het zo'n mooie plek is.

# 5 Scholing en ontwikkeling

## 5.1 Opleidingsdoelen, opleidingen, trainingen, informatie- en intervisiebijeenkomsten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(-in) een beschrijving van de opleidingsdoelen en de gevolgde opleidingen waarmee de kennis en vaardigheden van de begeleiders op peil worden gehouden. Wie welke opleidingen hebben gevolgd en of de gestelde doelen zijn behaald. Door veranderingen in doelgroepen of zorgzwaarte, veranderingen in wetgeving, etc. zal scholing regelmatig nodig zijn. Daarnaast is het onderling uitwisselen van kennis, informatie en casuïstiek belangrijk voor de ontwikkeling van de zorgboer(in) en medewerkers.

Door de interne doorstroom van de collega's naar andere functies en het veranderen van takenpakket is er besloten om de intervisiegroep te splitsen in twee groepen; begeleiders en teamleiders. In 2024 zijn er 6 intervisiemomenten geweest. Er wordt steeds dezelfde intervisie handleiding gebruikt. De intervisiegroep voor begeleiders is goed geborgd en loopt goed. Binnen de intervisiegroep voor de teamleiders en de coördinator Kwaliteit&Zorg is het nog zoeken naar een goede vorm. We hopen daar stappen in te zetten.

Nieuwe begeleiders dienen in het bezit te zijn van een zorgdiploma op minimaal niveau 4. 1 Begeleider heeft het zorgdiploma behaald d.m.v. een EVC-traject en er zijn 2 nieuwe begeleiders gestart met het vereiste zorgdiploma, waardoor nu bijna alle begeleiders (op de tuinder en 1 begeleider bij de Natuurbeleving na) aan deze eis voldoet. De begeleider van de Natuurbeleving zal i.v.m. het behalen van de pensioengerechtigde leeftijd begin 2025 uitstromen.

De begeleiders van de Tuingroep, 2 vrijwilligers en 3 deelnemers hebben het certificaat kettingzagen NKC1 behaald. De tuinder heeft het certificaat kettingzagen NKC4 behaald.

Een van de begeleiders van de Theeschenkerij heeft het diploma SVH (Sociale Hygiëne) behaald.

De themamiddagen stonden in het teken van de jaarplannen (terug kijken/voorblikken en de begroting 2025), rouw&verlies, inleiding implementatie nieuwe methodiek, Veilige zorg, Meldcode huiselijk geweld en 'Op weg naar succes' (rapporteren, verslaglegging, dossiers op orde). De themamiddagen worden ingevuld op vraag van begeleiders, teamleiders of n.a.v. actuele thema's die spelen. Voor de themamiddag rouw&verlies hebben we een externe deskundige ingehuurd. Rouw&verlies is een thema wat veelvuldig voorkomt op de zorgboerderij. Een enkele keer overlijdt een deelnemer of vertrekt er een collega, maar het kan ook gaan over verlies van vaardigheden, of rouwen om verwachtingen in het leven. Kortom er zijn veel vormen van rouw&verlies. De begeleiders hebben tijdens deze themamiddag handvatten gekregen hoe om te gaan met rouw&verlies en hoe ze de deelnemer beter kunnen ondersteunen. Het blijft nodig om de teamleden te motiveren om op de juiste manier te rapporteren en de dossiers op orde te houden. Dit thema zal dus vaker geagendeerd worden, ook in de teamoverleggen.

In februari en maart zijn de 'oude' collega's weer bijgeschoold in BHV en nieuwe collega's hebben de BHV basistraining gevolgd, zodat er dagelijks meerdere BHV-ers aanwezig zijn op de boerderij.

Op dit moment is er voldoende gekwalificeerd personeel in dienst en beschikt het team over voldoende kennis en vaardigheden om goede kwaliteit van zorg te kunnen leveren. We willen graag meer methodisch gaan werken in de toekomst, daarom hebben de coördinator Kwaliteit&Zorg en een van de teamleiders onderzoek gedaan naar een passende methodiek.

Bijna alle medewerkers hebben in 2024 het certificaat "Veilige zorg" van de Academie Landbouw en Zorg behaald.

### Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

## 5.2 Opleidingsdoelen komende jaren

Een beschrijving van de opleidingsdoelen voor de komende periode.

Het komende jaar staan weer verschillende themabijeenkomsten gepland in de kwaliteitsagenda. De invulling daarvan is nader in te vullen. In maart vinden de jaargesprekken plaats waarin ook thema's of opleidingsvragen op worden gehaald. Naar gelang de vraag zullen we de themamiddagen invullen.

We gaan in 2025 starten met de implementatie van de nieuwe methodiek. Alle teamleden (m.u.v. de horecacrachten) worden getraind in de methodiek 'Steunend Relationeel Handelen' (SRH). Deze training wordt verzorgd door de Rino Groep. Het is een praktische begeleidingsmethodiek waarmee we deelnemers nog beter kunnen ondersteunen bij het vervullen van hun wensen en zorgbehoeften.

We blijven intervisie aanbieden en teamleden kunnen individuele opleidingsbehoeften aangeven bij hun teamleider. De thema's rouw&verlies, incidenten meldingen, Meldcode, veilige zorg en zorgadministratie blijven op de agenda staan van de diverse overlegmomenten.

Doordat er in de afgelopen 1-2 jaar een aantal wisselingen in personele bezetting bij de Natuurbeleving heeft plaatsgevonden, zullen de begeleiders Natuurbeleving geschoold worden in kennis rondom dementie.

## 5.3 Conclusies m.b.t. scholing en ontwikkeling

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het proces rondom scholing en ontwikkeling.

We hebben in 2024 diverse thema's behandeld, waardoor we mooie stappen hebben gezet in het bekwaam houden en verder scholen van de medewerkers. Door de implementatie van een nieuwe methodiek kunnen we de kwaliteit verder verbeteren en professionaliseren.

De opleidingsbehoeften worden o.a. opgehaald in de jaargesprekken, die altijd in maart zijn gepland. Daarna wordt er gekeken wat de individuele wensen zijn en of opleidingsvragen samen te voegen zijn in een themabijeenkomst. Na de zomervakantie reflecteren we op het afgelopen jaar en maken plannen voor 2026 en doen een eerste aanzet voor de jaarplannen en begroting van 2026.

Het komende jaar zal vooral in het teken staan van de nieuwe methodiek SRH. Er staan 3 scholingsochtenden gepland in februari en maart. Daarnaast bestaat de training uit een gedeelte zelfstudie en voorbereiding. De scholing wordt afgesloten met een certificaat.



## 6 Terugkoppeling van deelnemers

De kwaliteit van de zorgverlening van zorgboeren wordt mede getoetst aan de hand van evaluatiegesprekken, inspraakbijeenkomsten en deelnemerstevredenheidsmeting. De reacties van de deelnemers die hiermee worden verzameld, geven belangrijke informatie aan de zorgboer(in).

### 6.1 Evaluatiegesprekken deelnemers

Elke deelnemer heeft minimaal jaarlijks een evaluatiegesprek met de begeleiding en eventuele betrokkenen waarin wordt besproken hoe de deelnemer de zorg op de zorgboerderij ervaart en of de begeleidingsdoelen zijn behaald. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de evaluatiegesprekken zijn verlopen.

Elke deelnemer heeft minimaal 1x per jaar een algemene evaluatie met zijn persoonlijk begeleider over hoe de deelnemer de zorg op de zorgboerderij ervaart, of de deelnemer graag naar de zorgboerderij komt, of het werk/de activiteiten aansluiten bij de wensen, etc. Daarnaast wordt minimaal 1x per jaar met de deelnemer zijn doelen geëvalueerd en de doelen voortgezet dan wel opnieuw vastgesteld. Deze evaluatie vindt vaak plaats met in het bijzijn van verwanten, thuisbegeleiding, casemanager, WMO- of jeugdconsulent. Er wordt door de begeleiders steeds beter en regelmatig op inhoudelijk gestelde doelen gerapporteerd. De doelen worden vertaald naar concrete activiteiten binnen het werkgebied. Bij het evaluatiegesprek wordt besproken of het doel al dan niet behaald is, afgesloten wordt of dat het wordt voortgezet.

De doelen bij de senioren bij de Natuurbeleving en de Jeugd blijven i.h.a. actueel en worden niet bijgesteld. Wel worden er nuances aangepast.

De doelen bij de andere groepen worden vaker behaald en verder uitgebouwd. Of er wordt een heel ander doel geformuleerd.

### 6.2 Conclusies uit de evaluatiegesprekken

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de evaluatiegesprekken. Eventuele verbeterpunten met betrekking tot het proces zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

Begin 2025 zal de gesprekscyclus ook binnen de methodiek SRH aan de orde komen.

Op dit moment is de algemene evaluatie nog een onderdeel van het complete begeleidingsplan. We overwegen om dit los te koppelen.

N.a.v. de training zouden ook nog aanpassingen in het plan gedaan kunnen worden.

## 6.3 Inspraakmomenten

Minimaal ieder halfjaar wordt er op de zorgboerderij een inspraakmoment gehouden. Hierbij krijgen alle deelnemers de gelegenheid om met elkaar aan te geven wat ze graag anders of toegevoegd zouden willen zien op de zorgboerderij.

Elk deelgebied (Natuurbeleving, Theeschenkerij, Jeugd en Tuin&Dier) organiseert elk kwartaal een deelnemersbijeenkomst. De begeleiders van het betreffende werkgebied bereiden de bijeenkomsten voor en maken een agenda of bepalen een thema. Deelnemers kunnen zelf ook onderwerpen aandragen. De bijeenkomsten worden aangekondigd, zodat deelnemers zich erop kunnen voorbereiden. Van elke bijeenkomst wordt een verslag gemaakt.

Onderwerpen die in de verschillende bijeenkomsten in 2024 zijn besproken:

- De aanstaande verbouwingen
- Welke dieren op de boerderij en hoe kunnen we het werken met de dieren leuker, makkelijker en interessanter kunnen maken?
- Informatiebordjes voor bezoekers. Wat moet erop staan, waar moeten ze komen te hangen, etc.
- Omgang met elkaar en met de gasten
- Wensen nieuwe inrichting
- De sfeer en samenwerking
- Werkafspraken
- Veiligheid en hoe zorg je samen dat het veilig voelt en is?
- Verhuizing naar andere locatie tijdens verbouwing
- Wat gaan we doen in de nieuwe ontmoetingsruimte boven de stal?

Er zijn n.a.v. deze bijeenkomsten doeltjes aangeschaft voor de jeugd. De deelnemers van de Theeschenkerij hebben met elkaar afspraken gemaakt over hoe ze met elkaar om willen gaan en hebben geleerd hoe ze beter met gasten kunnen omgaan. De wensen voor de verbouwing en inrichting zijn meegenomen in de plannen. Bijvoorbeeld meer ruimte om af te wassen in 't voorhuis. Meer opbergruimte, groene kleuren. Er komen bezoekersvriendelijke bordjes te hangen op het erf over wat wel/niet is toegestaan. Bijvoorbeeld informatie over het betreden van bepaalde ruimtes of het voeren van de dieren. De deelnemers hebben hierover meegedacht. Deze bordjes zijn inmiddels ontworpen en worden binnenkort opgehangen bij de diverse ruimten op het terrein.

Het is mooi om te zien hoe betrokken de deelnemers zich voelen en wat voor een ideeën er worden aangedragen!

Van 'een wasbox voor onze bus' tot 'kampvuuravonden met muziek' of 'koeien met een mooi patroon'.

### Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

## 6.4 Conclusies uit de inspraakmomenten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de inspraakmomenten. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

Deelnemers voelen zich betrokken en gehoord in de bijeenkomsten. We willen deze vorm van inspraak behouden, omdat die goed aansluit bij de cultuur en de veiligheid op de zorgboerderij. In vertrouwde groepjes kunnen deelnemers meepraten.

Naast de deelnemersbijeenkomsten hebben we in november 2024 ook een cliëntenraad opgezet. Deze raad bestaat uit 2 deelnemers, 1 vrijwilliger en 2 ouders. De raad moet nog een beetje haar weg vinden, maar we hebben er alle vertrouwen in dat dit een mooie toevoeging is aan de bestaande medezeggenschap.

## 6.5 Tevredenheidsmeting deelnemers

Ieder jaar wordt de tevredenheid van de deelnemers gemeten. De zorgboerderij kan hiervoor zelf een vragenlijst opstellen of gebruik maken van bestaande instrumenten. Het is aanbevolen dat de deelnemers de vragenlijst anoniem kunnen invullen.

In september is het jaarlijkse CTO uitgevoerd. Wij hebben dezelfde vragenlijst gebruikt als de afgelopen jaren, waardoor we een mooie vergelijking konden maken. Dit jaar hebben we het CTO later in het jaar afgenomen, omdat we hoopten dat door het in de maand september te doen, de respons zou stijgen. Er zijn 100 vragenlijsten uitgedeeld, waarvan er 68 ingevuld zijn teruggekomen. Doordat er dit jaar veel onduidelijkheid was over welke met en zonder hulp zijn ingevuld is ervoor gekozen ze dit keer niet te splitsen. We schommelen altijd rond 115 deelnemers, dus ruim de helft van de deelnemers heeft meegedaan. Dit is een stijging in vergelijking met vorig jaar.

Het cijfer dat de begeleiding en de boerderij gemiddeld krijgt, is ongeveer gelijk gebleven met vorig jaar, een mooie 8,4!

Opvallend was dat veel deelnemers vragen om boerderij brede activiteiten. Samen met andere werkgebieden wandelen en spelletjes doen. Dit verzoek nemen de teamleiders mee in hun programma's.

### Bijlagen

- 2024 Vragenlijst CTO

## 6.6 Conclusies uit de deelnemerstevredenheidsmeting

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de tevredenheidsmeting. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

Opvallend bij de diverse werkgebieden:

### Theeschenkerij

Deelnemers:

- voelen zich niet altijd gehoord of gezien
- willen graag meer bakken en verschillende activiteiten
- vinden dat de Theeschenkerij schoner is geworden

Acties:

Na de verbouwing is er meer ruimte voor meer diversiteit in werkzaamheden. We gaan horecamedewerkers werven om de begeleiders in de horeca te assisteren, waardoor de begeleider meer aandacht kan schenken aan de deelnemers.

### Tuin en Dier

Deelnemers:

- willen meer dieren; met name koeien worden vaak genoemd
- willen graag meer verantwoordelijkheden, meer uitleg
- willen meer variatie in activiteiten en werkzaamheden
- zijn in vergelijking met vorig jaar meer tevreden over het gereedschap en materiaal

Actie:

Deze aandachtspunten zijn opgenomen in het jaarplan van het werkgebied Tuin en Dier.

### Natuurbeleving

Bij de Natuurbeleving kwamen er geen bijzonderheden naar boven. Het enige is dat de invullijst lastig blijft.

In 2025 gaan we kijken of we het netwerk meer in kunnen zetten om voldoende info op te halen binnen de belevingsgroep.

## Jeugd

Deelnemers:

- zijn heel tevreden
- willen van alles meer; meer dieren (koeien), meer activiteiten: voetballen, glijbanen, gamen
- willen nog meer leuke dingen doen

Deze antwoorden zijn herkenbaar ten opzichte van vorige jaar. We gaan proberen, nog meer leuke dingen te doen, maar wel gericht op activiteiten in om de boerderij!

# 7 Meldingen en incidenten

Op een zorgboerderij wordt geleefd en gewerkt in kleine of grote groepen, er wordt gewerkt met dieren en gereedschap. Daarbij kunnen onverwachte situaties, (bijna) ongevallen of incidenten voorkomen. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat er op de zorgboerderij is voorgevallen, hoe er met deze situaties is omgegaan, wat er uit de analyse van de situatie kan worden geleerd en tot welke acties dit heeft geleid. Voor alle meldingen en incidenten geldt dat de privacy van betrokkenen voorop staat. Wanneer om privacyredenen een melding of de toelichting daarop niet kan worden gepubliceerd, heeft de zorgboer(in) in een bijlage verantwoording afgelegd. Deze bijlagen worden niet gepubliceerd.

Wanneer er geen meldingen en/of incidenten hebben plaats gevonden is er enkel een conclusie beschreven.

## 7.1 Ongevallen en bijna ongevallen

Alle ongevallen en bijna ongevallen moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een enkel ongeval of een reeks van kleine ongevallen kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Er hebben 32 (bijna) incidenten plaatsgevonden op de zorgboerderij. We gebruiken nu een aantal jaar hetzelfde format en stappenplan om incidenten te melden. Vorig jaar hebben we een kleine aanpassing gedaan en de taak van de teamleider vergroot. Hierdoor wordt de nazorg van de incidenten beter geborgd. Twee keer per jaar worden de incidenten per werkgebied besproken met de begeleiders. De incidenten worden geëvalueerd en het stappenplan wordt doorgenomen, zodat het thema goed onder de aandacht blijft en iedereen weet wat te doen bij een incident.

Conflicten tussen deelnemers resulteren soms in agressie. Dit kan verbaal of fysiek zijn. Wanneer er sprake is van agressie wordt een stappenplan gevolgd. We blijven zoveel mogelijk in gesprek met elkaar. In een enkel geval kan een conflict ertoe leiden dat een time-out wordt afgesproken. De deelnemer is dan een (korte) periode niet welkom op de boerderij. Er is in alle gevallen contact met de direct betrokkenen uit het netwerk van de deelnemer(s), bijvoorbeeld ouders, wooninstantie of de wijkcoach.

Er zijn meer incidenten geweest dan voorgaande jaren, maar dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met de aandacht die we geven aan het voorkomen, rapporteren en evalueren. Eerder werd er minder snel gerapporteerd. Begeleiders zijn zich bewuster van het melden van incidenten en de resultaten die het op kan leveren om te melden. Dat we kunnen leren van een incident, wordt steeds duidelijker. Bovendien is de teamleider nauwer betrokken, waardoor er extra toezicht is op incidenten en het vervolg.

In 2024 hebben wij te maken gehad met onderstaande incidenten.

Soort incident	Hoeveelheid	Toelichting
Uit verwarring weglopen	0x	We hebben een afname gezien in het aantal incidenten m.b.t. weggelopen. Onze inschatting is dat het te maken heeft met de verandering in aanpak. Er zijn meer geplande wandelmomenten geïntroduceerd en senioren, die verward gedrag vertonen gaan alleen nog naar buiten onder begeleiding. Verder is er meer bewustwording bij de collega's van de andere werkgebieden, waardoor senioren sneller worden aangesproken als ze richting de randen van het terrein lopen.
Het bewust weglopen	2x	Dit betreft een incident bij 1 kind. Het wegloopedrag is besproken met ouders en het kind zelf. Het gedrag en evt. acties zijn opgenomen in de RI&E.
Agressie van deelnemer naar deelnemer	4x	Per incident is er een gesprek met de betrokken deelnemers, verwanten en begeleiders geweest. Er zijn afspraken gemaakt om nieuwe incidenten te voorkomen.
Agressie van deelnemer naar begeleider	4x	Per incident is er een gesprek geweest met de deelnemer, verwant en begeleider. Er zijn afspraken gemaakt om herhaling te voorkomen.
Stelen	1x	Er is een gesprek geweest met de betreffende deelnemer en begeleider. Er zijn afspraken gemaakt om herhaling te voorkomen.
Onder invloed zijn	0x	

Medisch incident (fysiek)	20x	Kleine bedrijfsongevallen zoals in de vinger snijden. Maar ook een epileptische aanval. Hierover zijn afspraken gemaakt met betrokkenen.
Medisch incident (psychische, herbeleving en psychose)	1x	Automutilatie. BHV-er heeft gehandeld. Er is een gesprek geweest met de deelnemer, verwant en begeleider.
Opzettelijk dingen vernielen	0x	

## 7.2 Medicatie

Op de zorgboerderij worden medicijnen verstrekt en/of toegediend wanneer de begeleiding daarvoor bevoegd en bekwaam is. Het kan ook zo zijn dat een deelnemer zelf medicijnen meeneemt en inneemt gedurende het verblijf op de zorgboerderij. Wanneer er een incident plaatsvindt rondom de medicatie moet dit worden vastgelegd. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Er hebben geen incidenten plaatsgevonden m.b.t. medicatie.

## 7.3 Agressie

Alle agressie-incidenten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Verbale of fysieke agressie behandelen wij in de meeste gevallen als incident.

Op de boerderij hebben wij regelmatig te maken met verbale agressie. Deze agressie is onder te verdelen in drie groepen.

1. Het doelbewust inzetten van scheldwoorden om te provoceren.
2. Het inzetten van verbale agressie vanuit onmacht.
3. Het inzetten van verbale agressie uit woede.

Deelnemers met verbale of fysieke agressie worden aangesproken op hun gedrag, waarbij de nadruk ligt op de omgangsregels die we met elkaar hebben afgesproken. Bij de deelnemers onder de 18 jaar zien we vaker agressie vanuit onmacht. Met deze deelnemers gaan we in gesprek en zoeken samen naar facetten in het leven waar wel controle en regie over is. We zien dat hierdoor de agressie vanuit onmacht afneemt.

In sommige gevallen van agressie vanuit provocatie en woede hebben we ervoor gekozen om een korte time-out in te stellen voor de betrokken deelnemers. Een schorsing wordt alleen ingezet als het vermoeden is dat die interventie helpend is. Dit is dan vaak ook in overleg met betrokken zorginstellingen of een wijkcoach.

- Er zijn 4 incidenten van agressie van deelnemer naar deelnemer geweest. Het stappenplan gedeeltelijk gevolgd. Bij het 1e incident was de desbetreffende teamleider niet ingelicht en zijn niet alle stappen m.b.t. nazorg gevolgd. Dit heeft gelukkig geen schadelijke gevolgen gehad. Alle 4 incidenten hadden te maken met verbale agressie.
- Er zijn 4 incidenten van agressie van deelnemer naar begeleiding geweest. Er was 1 keer sprake van verbale agressie en 3 keer van lichte fysieke agressie richting de begeleider. In alle gevallen hebben er gesprekken plaatsgevonden en er zijn afspraken en alerts opgenomen in de RI&E van de betreffende deelnemer. De verschillende begeleiders ervaren geen (blijvende) schade. Bij 2 incidenten van fysieke agressie naar de begeleider ging om het om dezelfde deelnemer met een verstandelijke beperking binnen individuele zorg. Het zorgplan is n.a.v. deze incidenten aangepast. O.a. is afgesproken dat bij oplopende spanning eerder maatregelen worden genomen en dat er goed en regelmatig contact is met de familie.

In alle gevallen is er goed gehandeld. We hebben 1 verbeterpunt geconstateerd; de teamleider moet ten alle tijden de regie pakken om het proces te bewaken, waardoor de deelnemers en begeleiders de juiste nazorg krijgen. Daarnaast wordt de RI&E per deelnemer veel beter ingevuld en bijgehouden.

## 7.4 Ongewenste intimiteiten

Alle incidenten rondom ongewenste intimiteiten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

## 7.5 Strafbare handelingen

Alle incidenten rondom strafbare handelingen moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

## 7.6 Klachten

Alle klachten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan welke klachten zijn ingediend en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een klacht kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

## 7.7 Conclusies uit meldingen en incidenten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het ontstaan en afhandelen van meldingen en incidenten. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

Tijdens het evalueren van de incidenten van het afgelopen jaar werd duidelijk dat verschillende deelnemers, van verschillende werkgebieden, gevallen zijn bij de ingang van de stal. De ingang is inmiddels aangepast om nieuwe valincidenten te voorkomen.

Het is belangrijk dat tijdens en na een incident zorgvuldig gehandeld wordt. Daarom is er een vrij uitgebreid stappenplan opgesteld. Die stappen zorgen voor een zorgvuldig proces. Tevens voorkomt het stappenplan dat er vanuit emotie gehandeld wordt. Om het proces goed te borgen, en dat we blijvend leren van de incidenten, worden elk halfjaar alle incidenten besproken met de betreffende werkgebieden. De interne 'coördinator incidenten' houdt overzicht, stuurt bij waar nodig en houdt toezicht op evt. acties.

De meest opmerkelijke ontwikkeling is 0 incidenten m.b.t. weglopen vanuit verwarring. De senioren ervaren nog steeds dezelfde hoeveelheid vrijheid. Wanneer we zien dat een senior door de dementie drang krijgt om te gaan dwalen, plannen we meer wandelmomenten in. Dat kan met de begeleider zijn, met een vrijwilliger of de deelnemer wandelt met een ander werkgebied mee. We streven naar zoveel mogelijk eigen regie, binnen veilige kaders. We hopen dat deze maatregelen structureel incidenten kunnen voorkomen, maar we realiseren ons dat het een kwetsbaar proces is en dat het volgend jaar misschien andere cijfers hebben ondanks dezelfde interventies.

## 8 Acties

Werken aan kwaliteit is een continu proces, waarbij alle stappen die genomen worden om de situatie op peil te houden of te verbeteren kunnen worden vastgelegd in een actie. De actielijst is een belangrijke weergave van de activiteiten van de zorgboerderij in het algemeen en op het vlak van kwaliteit.

### 8.1 Voortgang actielijst, afgesloten acties

In het afgelopen kalenderjaar zijn onderstaande acties uitgevoerd. Waar nodig heeft de zorgboer(in) een toelichting gegeven op de uitvoering van de actie.

#### U dient overeenkomstig de normeis een Clientenraad in te stellen.

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	02-04-2025
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	01-12-2024 (Afgerond)
<b>Toelichting:</b>	Er is eind 2024 een cliëntenraad benoemd

#### Wijs jaarlijks de cliënten op hun recht op een cliëntenraad. Breng minstens 1 keer per jaar de vraag op in een inspraakbijeenkomst. Leg vast dat dit besproken is en wat de reactie van de deelnemers/vertegenwoordigers daarop is.

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	06-02-2024
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	01-12-2024 (Afgerond)
<b>Toelichting:</b>	We hebben naast de deelnemersbijeenkomsten per 1 december 2024 tevens een centrale cliëntenraad

#### Cliëntenraad optuigen

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	01-10-2024
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	01-12-2024 (Afgerond)
<b>Toelichting:</b>	Cliëntenraad is in december door het bestuur benoemd. In de CR zitten 2 deelnemers, 2 verwanten en 1 vrijwilliger.

#### Workshop rapporteren/dossier op orde

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	30-06-2024
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	01-06-2024 (Afgerond)
<b>Toelichting:</b>	A.d.h.v. de jaargesprekken hebben we een aantal opleidingsdoelen voor de komende jaren geïnventariseerd. De nadruk zal gaan liggen op het kiezen van een methode waarlangs wij zorg bieden. Daarop vooruitlopend hebben we een themamiddag besteed aan het werken met doelen en het maken van een begeleidingsplan. Dit blijft de aandacht vragen.

#### De schriftelijk toetsing jaarverslag 2023 is uitgevoerd en nog niet akkoord. Verwerk de opmerkingen die door de auditor aan uw Jaarverslag zijn toegevoegd en dien opnieuw uw Jaarverslag in ter beoordeling. [Aanvullen Jaarverslag](#)

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	11-04-2024
-------------------------------	------------



**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 03-04-2024 (Afgerond)

#### **Protocol voor het gebruik van sociale media voor medewerkers maken**

**Geplande uitvoerdatum:** 01-01-2024  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 15-03-2024 (Afgerond)  
**Toelichting:** We hebben een protocol gemaakt en verspreid onder de medewerkers.

#### **Schrijf uw jaarverslag over 2023 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling.** [Indienen Jaarverslag](#)

**Geplande uitvoerdatum:** 29-02-2024  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 26-02-2024 (Afgerond)

#### **Maak voor alle dossiers een deelnemersovereenkomst , zodat het dossier aan de eisen voldoet.**

**Geplande uitvoerdatum:** 06-02-2024  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 06-02-2024 (Afgerond)  
**Toelichting:** Alle deelnemers hebben vanaf vandaag een overeenkomst gekregen.

#### **Het onderwerp Dwang in de zorg is gewijzigd: pas uw werkbeschrijving aan, zie voor details Nieuwsbrief KLJZ-51 van 9-11-23.**

**Geplande uitvoerdatum:** 31-12-2023  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 02-01-2024 (Afgerond)

#### **Bepaal of de nieuwe norm inspraak voor u gevolgen heeft en zo ja maak een planning van benodigde acties. Zie nieuwsbrief Kwaliteit nr. 50 in de kennisbank.**

**Geplande uitvoerdatum:** 31-10-2023  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 02-01-2024 (Afgerond)

#### **Invoeren en uitvoeren van kwaliteitjaaragenda volgend jaar** [kwaliteitjaaragenda](#)

**Geplande uitvoerdatum:** 20-12-2023  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** 02-01-2024 (Afgerond)

## 8.2 Voortgang actielijst, openstaande acties

Hieronder staan de geplande acties van de zorgboerderij. Wanneer een actie is uitgesteld of gewijzigd heeft de zorgboer(in) een toelichting beschreven.

### Huishoudelijk reglement en medezeggenschapsregeling CR

**Geplande uitvoerdatum:** 30-04-2025  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)

### Verder onderzoeken of onderwijs op de boerderij mogelijk is.

**Geplande uitvoerdatum:** 01-06-2025  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)

### Functiebeschrijving directeur aanpassen ivm wijziging bestuursmodel -> directeur-bestuurder

**Geplande uitvoerdatum:** 01-06-2025  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)

### Schrijf uw jaarverslag over 2025 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling. Indienen Jaarverslag

**Geplande uitvoerdatum:** 28-02-2026  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)

### Rond de audit af voor de uitvoerdatum, bereid u voor op de audit (zie de kennisbank voor het auditprogramma) Audit

**Geplande uitvoerdatum:** 07-12-2026  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)

### Nieuwe norm '3.2.7 'Werkoverleg en zeggenschap zorgverleners' is toegevoegd. Ga na of u aan de huidige norm voldoet. Zie ook Nieuwsbrief Kwaliteit Laat Je Zien 57 van 22-03-20224.

**Geplande uitvoerdatum:** 30-06-2024  
**Geldt voor locatie(s):** Hoeve Klein Mariëndaal (887)  
**Actie afgerond op:** Actie is afgerond op 01-02-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025  
**Toelichting:** Zie 3.2.7 in het jaarverslag. We hebben d.m.v. diverse overlegmomenten en themabijeenkomsten de zeggenschap geborgd. Daarnaast maken de werkgebieden hun eigen jaarplannen voor het betreffende werkgebied.

### Start training nieuwe methodiek

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	18-02-2025
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	Actie is afgerond op 18-02-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025
<b>Toelichting:</b>	In 2024 hebben we een inventarisatie gemaakt van verschillende methodieken. Eind 2024 hebben we gekozen voor de methodiek: SRH. In februari 2025 zijn we Hoeve breed gestart met de training. Inmiddels hebben we de eerste training achter de rug.

### Schrijf uw jaarverslag over 2024 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling. [Indienen Jaarverslag](#)

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	28-02-2025
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	Actie is afgerond op 22-02-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

### De schriftelijk toetsing jaarverslag 2024 is uitgevoerd en nog niet akkoord. Verwerk de opmerkingen die door de auditor aan uw Jaarverslag zijn toegevoegd en dien opnieuw uw Jaarverslag in ter beoordeling. [Aanvullen Jaarverslag](#)

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	02-04-2025
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	Actie is afgerond op 12-03-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

### Actualiseer uw werkbeschrijving en dien deze in ten behoeve van de audit [Indienen werkbeschrijving](#)

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	07-10-2026
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	Actie is afgerond op 24-03-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

### De schriftelijk toetsing jaarverslag 2024 is uitgevoerd en nog niet akkoord. Verwerk de opmerkingen die door de auditor aan uw Jaarverslag zijn toegevoegd en dien opnieuw uw Jaarverslag in ter beoordeling. [Aanvullen Jaarverslag](#)

<b>Geplande uitvoerdatum:</b>	10-04-2025
<b>Geldt voor locatie(s):</b>	Hoeve Klein Mariëndaal (887)
<b>Actie afgerond op:</b>	Actie is afgerond op 26-03-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

## 8.3 Conclusies m.b.t. de actielijst

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het plannen en tijdig uitvoeren van acties. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

De actielijst is geactualiseerd. De acties zijn een leidraad voor het op peil houden van de kwaliteit.

# 9 Doelstellingen

In dit hoofdstuk beschrijft de zorgboer(in) wat de toekomstplannen zijn voor de zorgboerderij.

## 9.1 Doelstellingen voor de komende vijf jaar

De doelstelling voor de komende vijf jaar:

- Zorg op maat blijven bieden voor een grote diversiteit aan deelnemers met een zorgvraag
- Werkmethodiek SRH is geïmplementeerd, nieuwe collega's laten aansluiten d.m.v. scholing
- Winstgevende exploitatie om toekomstbestendig te blijven en te kunnen blijven investeren in de zorg voor deelnemers en het onderhoud van de boerderij
- Meer verbinding en samenwerking met de wijk en andere sociale ondernemingen
- Goed blijven anticiperen en aansluiten op ontwikkelingen buiten de boerderij
- De niet-zorg gebonden omzet vergroten door o.a. de exploitatie van de ontmoetingsruimte
- Verder onderzoeken en samenwerking vinden om onderwijszorgboerderij te kunnen worden

## 9.2 Doelstellingen voor het komende jaar

- Afronden verduurzaming en verbouwingen
- Alle medewerkers opleiden binnen methodiek SRH
- Meer duidelijkheid over samenwerking m.b.t. onderwijszorgboerderij
- Invulling geven aan de nieuwe ontmoetingsruimte
- Checken of formuleren en plannen, die we momenteel hanteren bij het cliëntproces aansluiten bij methodiek SRH

### Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

## 9.3 Plan van aanpak

Om de doelstellingen te realiseren beschrijft de zorgboer(in) concrete stappen die worden toegevoegd aan de actielijst.

We hebben mooie ambities voor de komende jaren.

Op korte termijn gaat het bestuur samen met de CR en RvT nieuwe stappen zetten naar verdere professionalisering. Het eerste kwartaal staat in het teken van nadere kennismaking, afstemming en borging.

Er staan in het voorjaar van 2025 trainingsochtenden SRH gepland. We verwachten dat medio 2025 elke zorgprofessional het certificaat SRH heeft behaald, waarna verdere implementatie volgt.

Er is reeds een verkenning gaande, samen met gemeente en basisscholen, naar kinderen, die thuis zitten of dreigen uit te vallen in het reguliere basisonderwijs. Wij hebben als zorgboerderij aangegeven dat wij open staan voor deze doelgroep en graag willen aanhaken als mogelijke onderwijsplek voor deze jonge kinderen. Dit gesprek loopt, maar levert nog geen concrete vervolgstappen op.

We verwachten zowel fase 1 als fase 2 van de verduurzaming en verbouwing af te kunnen ronden in 2025. De verbouwingen hebben veel impact op de zorgboerderij, dit vraagt om een goede afstemming met de aannemer. Wanneer de ontmoetingsruimte wordt gerealiseerd kunnen we verder in gesprek gaan met partners en andere geïnteresseerden voor invulling van de ruimte. We willen zoveel mogelijk werken met partners, die aansluiten bij de visie van de boerderij.

Op de langere termijn kunnen we de verbouwde boerderij breder inzetten voor activiteiten, die passen bij de boerderij, maar die ook aansluiten bij de ontwikkelingen buiten de boerderij. Dit maakt dat we minder kwetsbaar zijn en andere inkomstenbronnen kunnen verkennen.

# Overzicht van bijlagen

In dit overzicht is opgenomen welke bijlagen er aan het jaarverslag zijn toegevoegd. Deze bijlagen bevatten aanvullende informatie voor de toetsing en worden niet gepubliceerd.

**6.5** • 2024 Vragenlijst CTO

**4.3** • 2025-02 VOG's medewerkers

**3.2** • Visieposter 1  
• Visieposter 2